

'We hebben het hier heel goed,

maar we kunnen niet wachten om terug te gaan'

Precies een jaar verblijft **Tania Stepanova** (41 jaar) met haar kinderen van achttien en negen jaar oud in Leiden. Ze vluchtten naar ons land vanwege de oorlog en konden terecht in de voormalige kosterswoning van de Pieterskerk, nu een *short stay*-locatie. Hier werkt Tania als onderwijsassistent op een lagere school met Oekraïense kinderen. In haar eigen land werkte zij ook in het onderwijs.

DOOR MARLEEN HOGENDOORN

Tania is nog even bezig als we hebben afgesproken. Er zijn elektriciteitsrestricties in Mykojaliv en dagelijks is er maar een paar uur stroom. Zodra de elektriciteit aan gaat, loggen haar leerlingen uit haar voormalige klas online in voor een les van hun docent Engels. "Het is heel belangrijk voor me om in contact te blijven met de kinderen daar. De kinderen vinden het heel fijn. Het schema van de elektriciteit verandert constant. Nu werk ik elke ochtend vanaf 06.30 uur." Daarnaast geeft ze les op een Leidse school. Via Frieke Hurkmans, de directeur van de Pieterskerk, kon ze daar terecht. Tania is geboren in Loehansk in de Donetsk en opgegroeid in Mykojaliv, een regio in het zuiden van Oekraïne. "Ik kom uit een typisch Oekraïens gezin. Mijn man en ik werkten allebei. Vier jaar geleden verhuisden wij weer terug naar de stad Mykojaliv (de hoofdstad van de regio, red.). Mijn dochter ging er naar de basisschool en mijn zoon zat op de zeevaartschool in Cherson."

Hoe heb je het begin van de oorlog ervaren?

"Er waren signalen dat er oorlog zou komen, maar ik kon het me niet voorstellen. Er werd over gesproken; het maakte me bang. Op een ochtend belde mijn zoon vanuit Cherson. Het was vroeg; ik dacht meteen dat er iets mis was. Hij zei dat de oorlog was begonnen en dat hij naar me toe kwam. Ik dacht eerst dat hij een smoesje had verzonnen om naar huis te komen, omdat hij geen zin in school had. Maar Cherson werd gebombardeerd, hij zag dat het vliegveld onder vuur lag. Normaal duurt het veertig minuten, maar het kostte hem vier uur om thuis te komen. De volgende dag ging mijn man naar de kazerne om te kijken of

**'Ik ben trots op mijn land,
we zijn heel sterk.'**

Naam Tania Stepanova

Woont met haar zoon Yehor (18 jaar) en dochter Dasha (9 jaar) sinds maart 2022 in de voormalige kosterswoning van de Pieterskerk in Leiden. Ze komt uit Mykojaliv, een stad in het zuiden van Oekraïne met bijna vijfhonderdduizend inwoners. Haar man Ihor is achtergebleven en vecht in het leger voor zijn land.

Beroep Docent Engels. In Leiden werkt Tania als onderwijsassistent op een lagere school met Oekraïense kinderen en vanuit haar woning geeft ze digitaal les aan leerlingen die nog in Oekraïne wonen.

'De school waar ik werkte is onlangs verwoest door een raket.'

hij kon helpen. Hij registreerde zich als militair en vecht nog steeds voor ons land."

Was je bang?

"De eerste twee weken waren verschrikkelijk. De Russen waren dichtbij. We zaten in de schuilkelder als het luchtalarm afging, en dat was heel vaak. We wisten niet hoe lang het duurde. Mijn zoon bleef 's nachts wakker om ons te wekken voordat het luchtalarm afging; overdag sliep hij. Ik kon mijn huis niet uit, ik wilde mijn kinderen niet achterlaten. Het was *horrible*."

Je besloot om weg te gaan.

"We gingen naar het westen van Oekraïne; daar hebben we vier dagen in een opvang gezeten. We sliepen in de gymzaal van een school. Ik besloot om naar een ander land te gaan. Ik kende Marieke uit Nederland, ze had stage bij me gelopen voor haar studie aan de Universiteit Leiden. Aan het begin van de oorlog stuurde ze me een sms of ze me kon helpen. Ik vroeg of ik bij haar terecht kon. Ze had via de gemeente om hulp gevraagd. We gingen te voet naar Slowakije en met hulp van lieve mensen konden we verder naar Oostenrijk. Vanuit Wenen reisden we per trein naar Leiden. Daar werden we opgehaald door Frieke en Boy van de Pieterskerk Leiden."

Hoe gaat het in Leiden?

"We voelen ons goed hier, we hebben het fijn. Maar we willen heel graag terug naar Oekraïne. Het is hier geen leven, het is gewoon wachten. Yehor zat op de zeevaartschool in Cherson en volgt nu online lessen; ook werkt hij voor de Pieterskerk Leiden. Dasha gaat hier naar de basisschool. Ze baalt wel dat ze twee keer per dag les krijgt,

overdag op school en daarna van mij, haha."

En hoe voel jij je?

"Ik voel me heel verdrietig. Mijn dochter vraagt elke dag wanneer we teruggaan. Ze mist haar vrienden en vriendinnen. We willen in het voorjaar terug naar huis."

Heb je contact met je vrienden en familie?

"Mijn familie woont in Oekraïne. Mijn zus was even in Leiden, maar kon hier niet aarden en is weer teruggegaan. Ze woont in nu tijdelijk in Mykolajiv, in het veilige deel. Mijn schoonmoeder woont in ons huis en zorgt voor de katten, de hond, de hamsters en de kippen."

Volg je het nieuws in Oekraïne?

"Natuurlijk, elke dag. Cherson is nu vrij. Mykolajiv is minder gevaarlijk, althans er zijn nu geen dagelijkse bombardementen. Maar een raket kan altijd inslaan, dat weet je nooit. De school waar ik werkte is onlangs geraakt door een raket. Het gebouw voor de onderbouw is helemaal verwoest, zo verschrikkelijk."

Je man vecht in het leger.

Spreek je hem geregeld?

"Elke avond bellen we. Het gaat goed met hem. We missen elkaar. Het is heel moeilijk. Hij wil het liefst dat ik terugkom met de kinderen. Maar ik vind het er nog te onveilig. Hij begrijpt mijn besluit."

"Ik had niet verwacht dat hij het leger in zou gaan. Hij is vijftig, hij vond zichzelf altijd te oud ervoor. Maar toen de oorlog begon, voelde hij dat hij moest vechten voor zijn volk, voor zijn stad en voor zijn land. Dat respecteer ik."

Ben je hoopvol dat de oorlog zal stoppen?

"Natuurlijk hoop ik dat, maar Poetin zal voorlopig niet stoppen. Ik denk dat het nog wel een tijd gaat duren helaas. Ik ben trots op mijn land. We zijn heel sterk, niemand had dat verwacht. We hebben steden terugveroverd, we zijn er nog. Rusland kan ons niet zomaar binnenvallen."

Frieke Hurkmans, directeur-bestuurder Pieterskerk Leiden:

“Het was meteen duidelijk dat de inval van Rusland niet van korte duur zou zijn. Het monument (de Pieterskerk is geen echte ‘kerk’ meer, red.) is van oorsprong een plek voor vluchtelingen geweest. Wij hebben de voormalige kosterswoning verbouwd tot een luxe *short stay*-locatie. De Villa is vernoemd naar het kostersechtpaar dat in de Tweede Wereldoorlog in het verzet zat en mensen hielp met onderduiken. Als ik denk aan de historie van ons monument, dan kan ik niet weggijken. Ik besprak het met het team en we waren het eens: we wilden mensen hier opvangen.”

Er werd contact gezocht met de coördinator van de opvang voor de regio Leiden. De huurders van het appartement werden overgeboekt naar b&b's in de stad en er werden sponsors gezocht voor de kosten

van de opvang en de verbouwing. “Er moest een keuken komen en een fornuis. We verhuren in het hoge segment; de mensen die hier slapen, gaan meestal uit eten. We hebben het opnieuw ingericht en bedden gekocht bij de Ikea.”

Op 16 maart werd Frieke gebeld door de gemeente: er komen vanmiddag vijf vluchtelingen uit Oekraïne aan op het centraal station in Leiden. Het waren twee vrouwen en drie kinderen: Tania en haar twee kinderen Dasha en Yehor, en Sveta met haar kleinzoon. “We stonden op het station met een bordje met hun namen erop. Het was zo gek. We herkenden hen meteen.”

De eerste paar dagen werden ze ondergebracht in een hotel om de verbouwing af te maken; Yehor hielp ook mee. Frieke: “Toen ze

aankwamen zei Tania tegen mij: we kennen elkaar niet. Het duurde even voordat ik snapte wat ze bedoelde. Het bleek dus dat Tania en Sveta elkaar pas net kenden, sinds hun reis naar Nederland. Ze hebben even hier met elkaar gewoond, maar na een tijdje kreeg Sveta met haar kleinzoon een eigen woonruimte. Dat werkt toch iets beter. En sindsdien woont Tania hier met haar kinderen. Het team en ik hebben dagelijks contact met haar. Het voelt als familie.” ◯

‘Het voelt als familie.’

Frieke Hurkmans samen met Tania, haar dochter Dasha en haar zoon Yehor.

